

คู่มือ
กลไกการดำเนินงานในการช่วยคุ้มครองสิทธิของงานวิจัย
คณะครุศาสตร์

จัดทำโดย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณะครุศาสตร์มีกลไกการดำเนินงานในการช่วยคุ้มครองสิทธิของงานวิจัยคณะครุศาสตร์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan)

1.1 คณะกรรมการสถานวิจัยประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนการดำเนินงานในการช่วยคุ้มครองสิทธิของงานวิจัยคณะครุศาสตร์ ใน 1 ปีการศึกษา

1.2 ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแผนการดำเนินงาน โดยได้แผนการดำเนินงานหลักดังนี้

เดือน	กิจกรรม
พฤษภาคม – มิถุนายน	เผยแพร่เอกสารความรู้ความเข้าใจแก่คณาจารย์เกี่ยวกับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร การขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร ผ่านทางช่องทางเว็บไซต์ของคณะครุศาสตร์
กรกฎาคม – ตุลาคม	คณะกรรมการสำรวจข้อมูลนักวิจัยและผลงานวิจัยของคณาจารย์คณะครุศาสตร์ที่เข้าข่ายการขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร
พฤศจิกายน-มีนาคม	กระตุ้นให้คณาจารย์จัดทำโครงร่างงานวิจัยด้านนวัตกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

2. ขั้นการปฏิบัติ (Do)

คณะกรรมการสถานวิจัยลงมือปฏิบัติ ดำเนินงานตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้

3. สรุปผลการดำเนินงาน (Check)

จัดประชุมคณะกรรมการสถานวิจัยเพื่อนำเสนอข้อมูลในขั้นการปฏิบัติ รายงานผลการดำเนินงาน

4. สะท้อนผลการปฏิบัติ (Act)

จัดประชุมคณะกรรมการสถานวิจัยสะท้อนถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไข โดยจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการจัดทำโครงการของสถานวิจัยในวงรอบต่อไป

เอกสารความรู้เกี่ยวกับการขอสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรของคณะครุศาสตร์

1. ความรู้เกี่ยวกับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร

1.1 ความหมาย

1) **สิทธิบัตร (Patent)** หมายถึง หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ (Invention) การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) หรือผลิตภัณฑ์อรรถประโยชน์ (Utility Model) ที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด

การประดิษฐ์ หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับลักษณะองค์ประกอบ โครงสร้างหรือกลไกของผลิตภัณฑ์ รวมทั้ง กรรมวิธีในการผลิต การรักษา หรือปรับปรุงคุณภาพของ ผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น หรือทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ขึ้นใหม่ ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น กลไกของกล้องถ่ายรูป, กลไกของเครื่องยนต์, ยารักษาโรค เป็นต้น หรือการคิดค้นกรรมวิธีในการผลิตสิ่งของ เช่น วิธีการในการผลิตสินค้า, วิธีการในการเก็บรักษาพืชผัก ผลไม้ไม่ให้เน่าเสียเร็วเกินไป เป็นต้น

การออกแบบผลิตภัณฑ์ หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ภายนอกของผลิตภัณฑ์ ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การ ออกแบบแก้วน้ำให้มีรูปร่างเหมือนรองเท้า เป็นต้น ผลิตภัณฑ์อรรถประโยชน์หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่ง ว่า อนุสิทธิบัตร (Petty Patent) จะมีลักษณะคล้ายกันกับการประดิษฐ์ แต่เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่มีระดับการพัฒนาเทคโนโลยีไม่สูงมากนัก หรือเป็นการประดิษฐ์คิดค้นเพียงเล็กน้อย

2) **อนุสิทธิบัตร (Petty patent)** เป็นการให้ความคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์คิดค้น เช่นเดียวกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ แต่แตกต่างกันตรงที่ การประดิษฐ์ที่จะขอรับอนุสิทธิบัตร เป็นการประดิษฐ์ที่มีเป็นการปรับปรุงเพียงเล็กน้อย และมีประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น

2. ความหมายของการคุ้มครองของสิทธิบัตรอนุสิทธิบัตร/ สิทธิบัตรอนุสิทธิบัตร/ เป็นการคุ้มครองการประดิษฐ์คิดค้นหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่มีลักษณะ ตามที่กำหนดในกฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบว่าด้วยสิทธิบัตร พ.ศ.2522

3.สถานที่ในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรอนุสิทธิบัตร/

หากต้องการขอรับความคุ้มครอง จะต้องยื่นคำขอรับสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร/พร้อมชำระ ค่าธรรมเนียม ผ่านสถานวิจัยคณะครุศาสตร์แล้วดำเนินการส่งไปยังสถาบันวิจัยและพัฒนาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หรือการจดทะเบียนสิทธิบัตรอนุสิทธิบัตรได้ที่ ส่วนบริหารงานจดทะเบียน สำนักสิทธิบัตร กรมทรัพย์สินทาง ปัญญา โทร .0-2547-4637 หรือ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดทุกแห่ง

4. เงื่อนไขในการขอรับสิทธิบัตรอนุสิทธิบัตร/

4.1 การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้ กฎหมายกำหนดว่า จะต้องมีความสมบูรณ์ครบทั้ง 3 อย่าง ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ คือ ยังไม่เคยมีจำหน่ายหรือขายมาก่อน หรือยังไม่เคยเปิดเผยรายละเอียดของ สิ่งประดิษฐ์ในเอกสารสิ่งพิมพ์ใดๆ ในทีวี หรือในวิทยุมาก่อน
- 2) มีขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น คือ ไม่เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่าย โดยผู้มีความรู้ในระดับ ธรรมดา หรืออาจพูดได้ว่า มีการแก้ไขปัญหาทางเทคนิคของสิ่งประดิษฐ์ที่มีมาก่อน
- 3) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตทางอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม และ พาณิชยกรรม ได้

4.2 การประดิษฐ์ที่ขอรับอนุสิทธิบัตรได้ กฎหมายกำหนดว่า จะต้องมีความสมบูรณ์ครบทั้ง 2 อย่าง ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ คือ ยังไม่เคยมีจำหน่ายหรือขายมาก่อน หรือยังไม่เคยเปิดเผยรายละเอียดของสิ่งประดิษฐ์ในเอกสารสิ่งพิมพ์ใดๆ ในโทรทัศน์หรือวิทยุมาก่อน
- 2) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตทางอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม และ พาณิชยกรรมได้

4.3 การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรอนุสิทธิบัตรไม่ได้/

- 1) จุลชีพและส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของจุลชีพที่มีอยู่ตามธรรมชาติ สัตว์ พืช หรือ สารสกัดจาก สัตว์หรือพืช เช่น แบคทีเรียที่มีอยู่ตามธรรมชาติ, พืชสมุนไพร, ยารักษาโรคที่สกัดจากสมุนไพร เป็นต้น
- 2) กฎเกณฑ์และทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เช่น สูตรคูณ เป็นต้น
- 3) ระบบข้อมูลสำหรับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
- 3) วิธีการวินิจฉัย บำบัด หรือรักษาโรคมมนุษย์ หรือสัตว์
- 4) การประดิษฐ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี อามัย หรือ สวัสดิภาพของประชาชน เช่น การคิดสูตรยาบ้า เป็นต้น

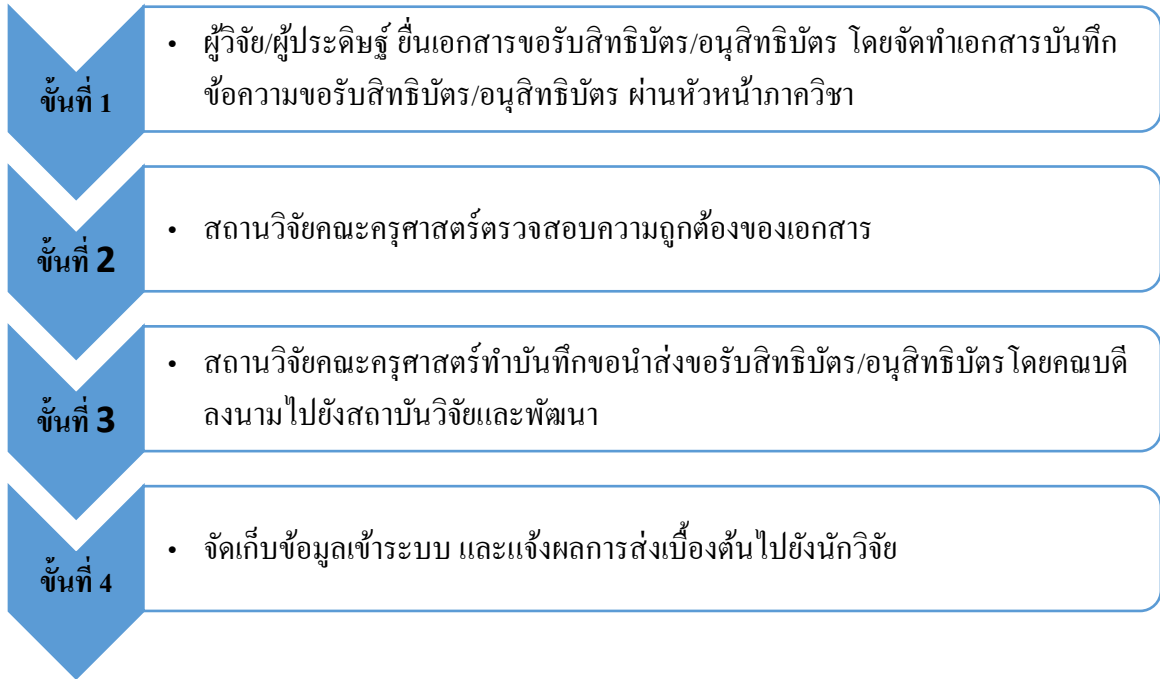
4.4 เงื่อนไขในการขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้ กฎหมายกำหนดว่า จะต้องมีความสมบูรณ์ครบทั้ง 2 อย่าง ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่เคยมีหรือขายมาก่อนหรือ ยังไม่เคยเปิดเผยในเอกสารสิ่งพิมพ์ใดๆ ในโทรทัศน์ หรือในวิทยุมาก่อน
- 2) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตทางอุตสาหกรรม หรือหัตถกรรมได้

4.5 การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ขอรับสิทธิบัตรไม่ได้

- 1) แบบผลิตภัณฑ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- 2) แบบผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่

ขั้นตอนการคุ้มครองสิทธิของงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์โดยผ่านการ
ดำเนินงานของสถานวิจัยคณะกรรมการ

กระบวนการขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร ของสถาบันวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัย/ผู้ประดิษฐ์ ยื่นเอกสารขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร โดยจัดทำบันทึกข้อความขอรับสิทธิบัตรผ่านคณะ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและข้อมูลเบื้องต้น

2.1 ประสานผู้เกี่ยวข้อง ทำหนังสือเชิญเข้าประชุม ได้แก่ นักวิจัย และคณะกรรมการสิทธิบัตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2.2 คณะกรรมการสิทธิบัตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลทั้งหมดเสนอไปกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยสถาบันวิจัยนำส่งเอกสารการยื่นขอรับสิทธิบัตรที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและข้อมูลเบื้องต้นเรียบร้อยแล้วไปยังหน่วยงานผู้รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 4 จัดเก็บข้อมูลเข้าระบบและแจ้งผลการขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร

4.1 จัดทำบันทึกข้อความแจ้งผลการขอรับสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรเมื่อผลงานวิจัย/สิ่งประดิษฐ์ได้รับการจดสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรเรียบร้อยแล้ว

4.2 คณะ บันทึกข้อมูลการได้รับการจดสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรลงในระบบฐานข้อมูลของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ต่อไป